

БИБЛИОТЕКИ БИБЛИОТЕКАРИ ИНФОРМАЦИЯ АСОЦИАЦИЯ

Списание на
Българската библиотечно-информационна асоциация

Год. II, бр. 2, април 2012

ОНЛАЙН

Инициатива открит достъп
учене през целия живот
Библиотечна професия
Старт в четенето
Библиотерапия

Съдържание

Актуално

Откритият достъп до информацията
и неговото място в научните комуникации

Александър Димчев

4

ББИА

Национална кръгла маса „Опазване и достъп
до книжовното културно наследство в библиотеките“

Анна Попова

16

Библиотеката в ХХІ век

„Новите одежди“ на Университетската библиотека
„Св. Климент Охридски“

Биляна Яврукова

20

Към библиотека на бъдещето

Ивайло Динев

22

Библиотеката на Икономическия университет
във Варна – едно модерно място за творчество

Росица Заркова

24

Библиотека „Борис Дякович“ в условията
на новата информационна среда

Петя Толева

27

Професионални форуми

Семинар „Проекти с българско участие за
цифровизация и разпространение на научното
и културно наследство чрез публикуване в Европеана“

Мариана Дамова

31

Стара Загора обединява усилия за създаване
на Дигитална библиотека

Красимира Лекова

32

Професия

Библиотечната професия в България
в контекста на информационното общество

Ели Попова

34

Библиотечните специалисти от ЦСБ – с надежда
за по-добро бъдеще на своята библиотека

Румяна Василева

42

ИЗДАТЕЛ

**Българска библиотечно-
информационна асоциация**

София 1606

бул. Ген. Тотлебен 28, ет. 4

тел./факс 02 4219886

bbia@lib.bg

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Ваня Грашкина, председател

Анна Кожухарова

Антоанета Тотоманова

Биляна Яврукова

Кристиана Димчева

Мария Младенова

Оля Харизанова

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР

Антоанета Димитрова

02 4219887

adimitrova@lib.bg

Периодичност:

6 броя годишно

ISSN 1314-4944

© Материалите, използвани в списанието, са авторски и правата върху тях принадлежат на издателя. Разпространяването и публикуването на целите текстове или на части от тях без изричното писмено разрешение на редакцията водят до правните последици, предвидени в Закона за авторското право и сродните му права.

Добри практики

- Работата на доброволците в читалищната библиотека на село Нова Черна
Радка Иванова 45
- Читалищната библиотека в Криводол – място за учене през целия живот
Христина Кръстева 48
- Обучителни курсове за възрастни хора в Библиотека „Зора“ – Сливен
Мариета Главчовска 52

Библиотека и общество

- Насърчаване на четенето в ранна детска възраст:
 Идеи и проекти за възпитаване на навици за четене при децата
Улрике Аник Вебер 53
- Накратко за библиотерапията
Събина Ефтимова 56

Юбилей

- „По природа съм оптимист. Даже когато съм обзет от песимизъм,
 съм песимист, по-скоро в смисъла на „добре информирания оптимист!“
 (Интервю с доц. д-р Динчо Кръстев)
Ваня Грашкина 60
- Библиотека „Христо Ботев“ – Кишинев, Молдова
Анна Стратиева 64

Глобус

- Училищните библиотеки във Финландия –
 партньор в образователния процес
Пламена Златкова 66
- Регистрирай се и чети: разширяване на достъпа до JSTOR
Николина Иванова-Бел 70

In memoriam

- Напусна ни Тодора Топалова
Мария Младенова 71

Отзиви. Рецензии

- ISBD – международен стандарт за библиографско описание: Консолидирано издание
Татяна Янакиева 74

Библиотека „Борис Дякович“ в условията на новата информационна среда

Петя Толева / p_toleva@abv.bg

Библиотека „Борис Дякович“, РАМ Пловдив

Еволюцията на научната комуникация, реализираща се в условията на нова информационна среда, се определя от ускореното изграждане на съвременни технологични канали за разпространение на знанието. Променят се и функциите на научните библиотеки – основните възли на научната комуникация. От пазители на познанието те стават главни участници в създаването на нови знания и съответно структурен компонент на изграждащото се информационно общество¹.

В такава динамичност на взаимодействие с потребителите, в края на 2009 г. започва да функционира и библиотека „Борис Дякович“ на обновения Регионален археологически музей – Пловдив. В продължение на петнадесет години поради пропадане на сградата, пропукване на вътрешните стени, амортизиране на експозиционните витрини музеят бе затворен за посетители. След продължителна реконструкция, през 2010 г. той вече се помещава в една от най-модерните музейни сгради в България.

За библиотеката е предвидено просторно помещение, отделна светла читалня, съвременен книгохранилище, съобразено с библиотечните изисквания за съхранение на книжните материали и с директен асансьор до нея.

Откакто е част от структурата на обновения Археологически музей – Пловдив, библиотеката фигурира и в официалния му сайт. На [страницата на библиотеката](#) може да се намери актуална информация за минали и предстоящи събития, конференции и участия, както и справка за постъпилите нови заглавия.

По отношение на книжния научен фонд основна цел на ръководството на музея става интегрирането на библиотеката в новата информационна среда и оттам вграждането ѝ в съвременната структура и съдържание на образователния, научноизследователския и културния процес. Стратегическото мислене бе насочено към популяризиране на книжното ѝ богатство чрез:

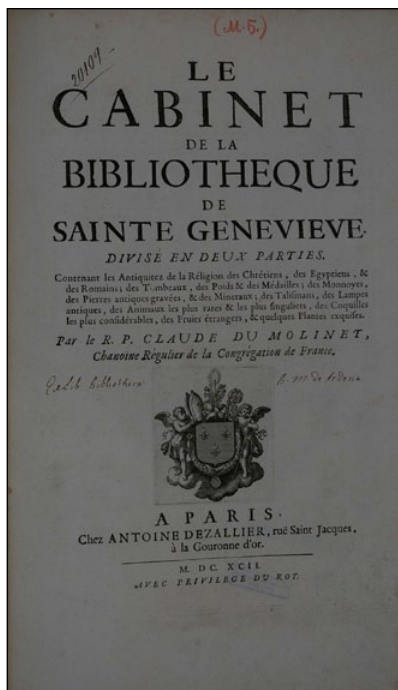
- организиране на библиотечна система за нареждане на подръчния фонд и този в книгохранилището според профила на библиотеката;
- изработване на Статут на библиотеката и Правила за обслужване;
- адекватен отговор на потребностите на научния изследовател чрез модернизиране на библиотечно-информационните услуги за по-ефективно и качествено обслужване;
- автоматизиране на библиотечните процеси;
- превръщане на библиотеката в ключово звено за изследователската работа в Археологически музей – Пловдив;
- маркетингова политика – представяне на книжното богатство сред студентите по археология и история в града; изложби на редки и ценни издания; участия в национални и международни конференции.

Темповете, с които трябваше да се реализират поставените цели, се определяха преди всичко от закъснялото присъединяване на библиотека „Борис Дякович“, както към културното пространство на град Пловдив, така и сред българските научни библиотеки.

¹ Върбанова-Денчева, К. Дигитална конверсия и функционална трансформация на библиотеките. София: „За буквите – О писменехъ“, 2009, с. 67.

Към 31 декември 2011 г. библиотечният фонд наброява 12 752 библиотечни единици в областта на археологията, историята, архитектурата, изкуството, нумизматиката и епиграфиката. Като наследник на Областната библиотека и музей в Пловдив, създадена през 1882 г., библиотека „Борис Дякович“ съхранява изключителни редки и ценни издания. Най-старото е от 1692 г. – R. P. du Molinet Claude. Le Cabinet de la bibliotheque de Sainte Genevieve. Други ценни справочници са десеттомният речник за гръцката и римската античност от 1881 г. – Dictionnaire des Antiquites grecques et romaines, а в областта на изкуството – двутомното издание на Joseph Wilpert. Die Malereien der Katakomben Roms от 1903.

следвания. Благодарение на 50-годишната си традиция за активен чужд и български книгообмен, библиотеката дава информация за последните археологически открития, отразени в годишници, известия и бюлетини на научни

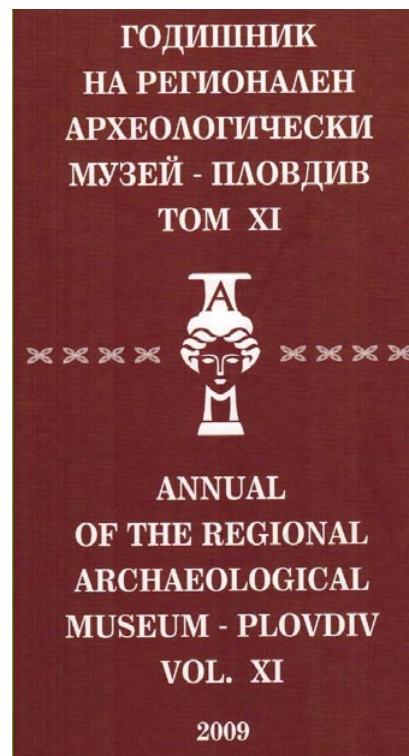
институти, музеи, университети от целия свят и на различни езици.

Това научно многообразие се допълва и от собствените издания, които музеят предоставя за ползване в библиотеката, дарява или продава на щанда си. Това са годишници, монографии, пътеводители, каталози на експонати и такива от изложби на експозицията в чужбина, рекламни брошури.

През последните две години библиотеката увеличи партньорите си по книгообмен, като прибави общо 16 институции към съществуващите до момента. За 2010 г. – 9 български институции: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Велико-търновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, Исторически музей – Полски Тръмбеш,

Исторически музей – Панагюрище и регионалните исторически музеи във Враца, Варна, Стара Загора, Пазарджик и Велико Търново. За 2011 г. са 7 институции (от тях 4 български и 3 чужди): Археологически музей – Септември, историческите музеи в Батак, Нова Загора и Панагюрище, Archaeological Museum Istanbul, Turkey, Archaeological Institute for Macedonian and Thracian Studies, Greece и National Museum of Carpatilor Rasariteni, Romania.

Разкриването на библиотечния фонд и непрекъснатото му обновяване е съпроводено с осигуряване на достъп до него чрез ефективна система за търсене и обслужване. Едно от съвременните решения, което се взе след откриване на новата експозиция на музея, бе автоматизация на библиотечните процеси с помощта на новите информационни технологии. През 2009 г. музеят закупи от фирма СофтЛиб Модул „Електронен каталог КНИГИ“ – библиографско описание на книги на български език, на руски език и на друга кирилица, както и на латиница. Електронната база

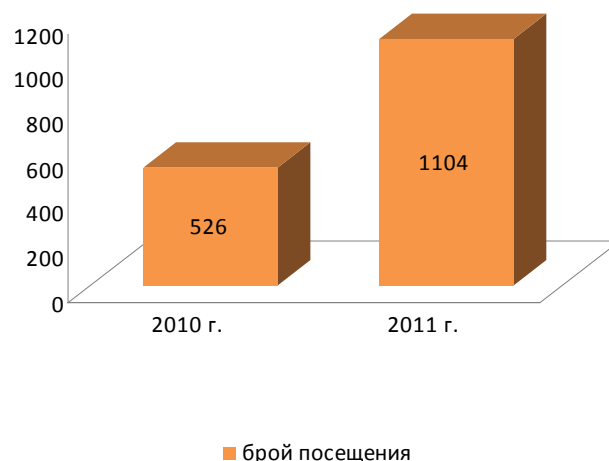

данни на библиотеката включва и база данни „Български книги 1878–1991“ – готови записи на книги само на български език². По този начин се спестява време при библиографското описание на книгите в електронен вид, като единствено се прибавят инвентарен номер и сигнатура.

В рамките на една година библиотеката на Археологическия музей усвои темповете, с които да отговори на съвременните информационни изисквания и да покаже съществуването си.³ Успешна стъпка в тази насока бе участието в международната конференция „Европеана“, организирана от евродепутата Емил Стоянов през април 2010 г. в Пловдив. С подписването на меморандум заедно с експерти от водещи библиотеки, архиви и университети, Археологическият музей – Пловдив чрез библиотеката си изрази своята готовност за създаване на национален съвет по дигитализация, който да координира работата по проекта.

Във връзка с популяризиране на новите модерни процеси в библиотека „Борис Дякович“ през 2011 г. започва да се осъществява активно сътрудничество с различни културни институции. Съвместно с Народна библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив и отдел „Методичен“ се организираха две работни срещи с библиотекари от специални библиотеки в Пловдив на теми: „Нови модели на достъп до културното наследство“ и „Презентиране на библиотеката и участието ѝ в образователни програми“. С образователна цел се осъществи и успешно сътрудничество с Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ чрез д-р Стоян Попов, като се организираха срещи със студенти от специалностите „Археология“ и „История“. На тези срещи учащите се запознаха с дейностите и услугите на музейната библиотека, както и възможностите за ползване на богатия ѝ книжен фонд.

В резултат на тези участия в кооперация и партньорство с други структури – библиотечни и небиблотечни – библиотека „Борис Дякович“ си осигури интерактивно взаимодействие с потребителите на информация. В края на миналата година се отчита ръст на посещенията в сравнение с 2010 г. Посещенията през 2011 г. са с 578 повече от предходната. За това допринесе и участието на Археологическия музей в Нощта на музеите и галериите в Пловдив, организирана на 17 септември 2011 г. Само в

библиотеката бяха регистрирани 604 посещения за деня, докато през залите на музея преминаха 6000 души.

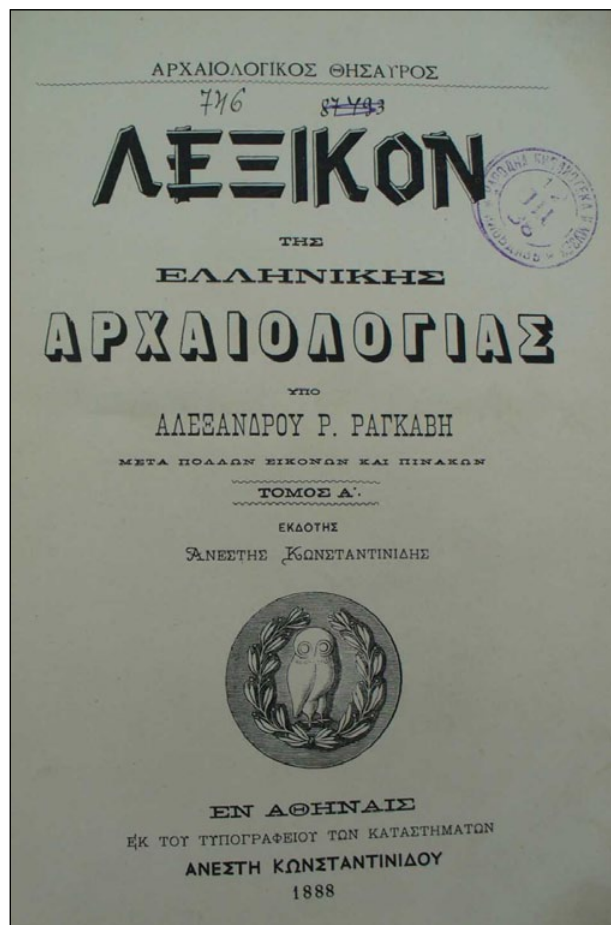
Резултатите от информационното обслужване очертават значителен ръст през 2011 г. в сравнение с предходната година – 21,79%. Писмените справки от 3 бр. за 2010 г. са се увеличили на 21 бр. за 2011 г. Устните справки и консултации са с 114 бр. повече през 2011 г. Електронни справки не са правени през 2010 г., поради факта, че базата данни е била в началото на своето изработване. За повечето колеги, работещи в други научни библиотеки, тези данни може да изглеждат нищожни на фона на техните изградени традиции в информационното обслужване. За библиотека „Борис Дякович“ обаче те са показателни за това как с адекватна мениджърска и маркетингова политика може да се интегрира успешно в новата информационна среда, в която функционират научните библиотеки днес, една забравена и „потънала в прах“ книжнина, и то за кратко време.

На 1 май 2012 г. Регионален археологически музей Пловдив ще отбележи 130 години от създаването си. На тази дата, през далечната 1882 г. Александър Богориди, генерал-губернатор на Източна Румелия, постановява със специален закон „Публично-административен

² Предоставена от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ София чрез сключен Договор между двете страни на 17.11.2009 г.

³ Толева, П. Електронна библиотека на Регионален археологически музей Пловдив: съвременни решения и перспективи. – В : Необходими стъпки за интегриране на България в европейското начинание „Европеана“. Пловдив, 2010, с. 52–55.

правилник за устройството и управлението на Областната библиотека и музей". Във връзка с честването на юбилея библиотека „Борис Дякович“ към Археологически музей – Пловдив, ще организира четири изложби на своите редки и ценни издания, които ще бъдат показани

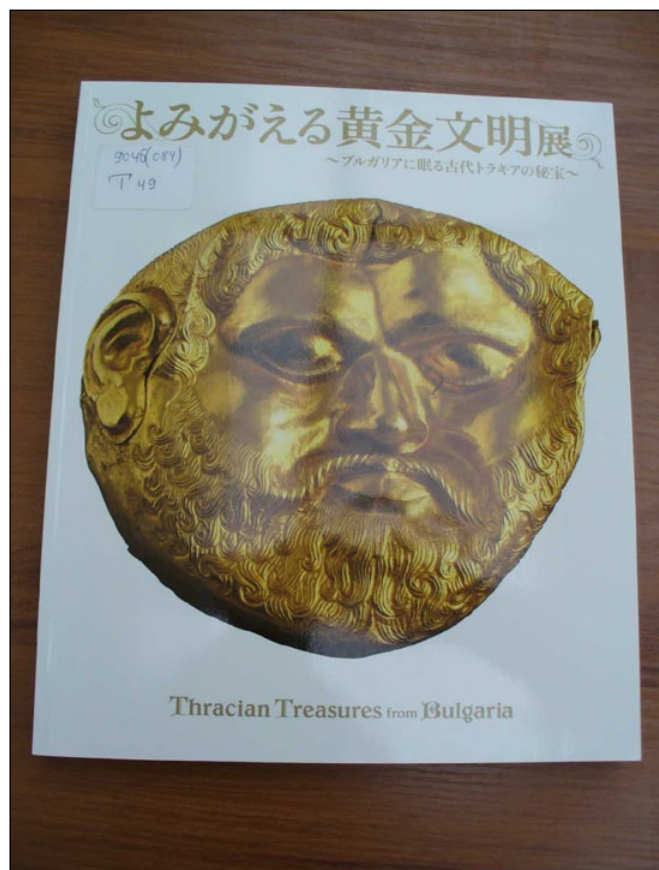
в читалнята през 2012 г.:

Април-Май – „Гръцките книги в Археологически музей – Пловдив“. Музейната библиотека притежава изключително ценни издания на гръцки език, като речник по гръцка археология от 1888 г. Alexandrou R. Ragkabh. Lexikoh the Ellhnikhs Arxailogias;

Юни-Август – „Книжният завет на Димитър Цончев“. Изложбата ще включва някои от редките издания, постъпили в библиотеката, чрез личното дарение на Димитър Цончев – директор на Археологическия музей – Пловдив в периода 1947–1954;

Септември-Октомври – „Петдесет години активен книгообмен (1962–2012)“. Изложбата ще включва ценни издания, придобити по книгообмен с чужди и български институции;

Ноември-Декември – „Съкровищата на Археологическия музей – Пловдив, представени в чужбина“. Ще бъдат показани каталози от

първото излизане на експозицията на музея – 1974 г., до наши дни.

Актуална информация за изложбите, както и за други мероприятия и срещи, които организира библиотеката, може да откриете на [сайта на Археологически музей – Пловдив](#), където ще се запознаете и с планираните изложби на наши и чужди експонати в залите на музея във връзка с честването на 130-годишнината.

Преодоляването на бариерите в динамично развиващия се пазар на услуги отваря нови предизвикателства и хоризонти. Предстои обработване на научния архив на Археологическия музей – Пловдив чрез внедряването на специален софтуер, което ще обогати информационните ресурси на библиотеката. Сценариите за бъдещото се пишат от промените в инфосферата. А ролята на библиотеката е да осигури необходимите за научните изследвания информационни ресурси като се трансформира в активен медиатор на научната комуникация.

Ключови думи: Библиотека „Борис Дякович“ при Регионален археологически музей – Пловдив, информационна среда, научни библиотеки, управление на библиотеките